

การค้น MEDLINE ด้วยโปรแกรม WinSPIRS

โยธี ทองเป็นใหญ่ พ.บ., M.Sc.*

MEDLINE เป็นฐานข้อมูลบรรณานุกรมทางสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพของ National Library of Medicine (NLM) ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่รวบรวมจากวารสารจำนวน 3,700 เล่ม เช่นเดียวกับที่รวบรวมไว้ใน Index Medicus, Index to Dental Literature และ International Nursing Index แต่สามารถค้นได้ด้วยคอมพิวเตอร์

ข้อมูลของแต่ละบทความ (article) ใน MEDLINE เรียกว่า record โดยแต่ละ record จะมีรายละเอียดของบทความที่เรียกว่า fields ในรายละเอียด เช่น ชื่อเรื่องอะไร ใครเป็นผู้เขียน ลงตีพิมพ์ในวารสารอะไร และอื่น ๆ (ตารางที่ 1) แต่ในฐานข้อมูลจะไม่มีเนื้อหาทั้งบทความ จะมีเพียงแต่ abstract เท่านั้น โดยบทความประมาณร้อยละ 75 ของฐานข้อมูลจะเป็นบทความภา-

ษาอังกฤษ สำหรับวารสารจากประเทศไทยขณะนี้ มี 3 เล่มคือ *J Med Assoc Thai* (จดหมายเหตุแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย, จพสท.) *Southeast Asian J Trop Med Public Health* และ *Asian Pac J Allergy Immunol*

ในการจัดแบ่งกลุ่มของฐานข้อมูลใน MEDLINE สามารถแบ่งได้หลายแบบ ตาม field ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น เพื่อความสะดวกในการค้น เช่น ถ้าเรารู้ชื่อผู้แต่งเราก็สามารถหาบทความที่ผู้นั้นแต่งได้ โดยค้นข้อมูลเฉพาะใน AU field ได้ หรือถ้าเราต้องการบทความที่อยู่ในวารสารเล่มใดโดยเฉพาะ เราสามารถกำหนดได้ใน SO field แต่ field ที่สำคัญคือที่การจัดฐานข้อมูลตามลักษณะของบทความว่ามีความเกี่ยวข้องกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ด้านใด คล้ายกับการจัดความรู้ตามรายวิชา ซึ่ง field ที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งเช่นนี้ คือ MeSH

ตารางที่ 1 Fields in MEDLINE

ตัวอย่างหน้าคือ คำที่เราใช้ขอในการหา (search)

AB	Abstract	MJME	Major MeSH Headings
AD	Address of Author	NM	Name of Substance
AI	Abstract Indicator	PS	Personal Name as Subject
AN	MEDLINE Accession Number	PT	Publication Type
AU	Author(s)	PY	Publication Year
CM	Comments	RN	CAS Registry Number or EC Number
CN	Contract or Grant Numbers	SB	Subset
CP	Country of Publication	SI	Secondary Source Identifier
GS	Gene Symbol	SO	Source (Bibliographic Citation)
ISSN	International Standard Serial Number	TG	Checktags
LA	Language of Article	TI	Title
MESH	Medical Subject Headings	TO	Original Title
MIME	Minor MeSH Headings	UD	Update Code

* ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบบริการ โรงพยาบาลมหาราชานครราชสีมา จ.นครราชสีมา 30000

MeSH headings

MEDLINE ได้กำหนดให้ใช้ Medical Subject Headings (MeSH) คือ คำหรือ term มาตรฐานที่กำหนดลักษณะของความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพของแต่ละบทความนั้น ว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร ซึ่งจัดทำโดยผู้เชี่ยวชาญ (indexer) ของ NLM โดย indexer จะเป็นผู้เลือกคำมาตรฐานให้แต่ละบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารที่ได้รับคัดเลือกในฐานะข้อมูล ซึ่งแต่ละบทความอาจมีหลาย MeSH แล้วแต่ความเกี่ยวข้องของบทความนั้น ๆ

MeSH มีประโยชน์มากในการค้นฐานข้อมูลเนื่องจากมีข้อมูลจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีการแบ่งหมวดหมู่ของบทความต่าง ๆ เพื่อให้เราสามารถเลือกบทความที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เราต้องการหาได้อย่างใกล้เคียง และยังสามารถกำหนดให้การค้นเป็นอย่างกว้างหรือเฉพาะเจาะจงได้ MeSH headings มี 3 fields คือ 1) Major MeSH Headings (MJME) คำที่กำหนดให้บทความนั้น ๆ ในลักษณะเป็นคำมาตรฐานสำคัญ 2) Minor MeSH Headings (MIME) คำที่กำหนดให้บทความนั้น ๆ ลักษณะเป็นคำมาตรฐานรอง 3) MeSH Headings (MeSH) รวมทั้งสองลักษณะ

ในการค้นด้วย MeSH วิธีค้นที่สะดวกและง่ายคือการค้นด้วยวิธี Thesaurus ที่จะแสดง MeSH ที่เหมาะสมกับเรื่องที่เราจะค้น ทำให้ได้บทความที่เราต้องการดังรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไป

MeSH subheadings

Indexers ยังได้กำหนดหัวข้อย่อย (subheading) เพื่อเพิ่มความสามารถทางด้านเฉพาะเจาะจงในการค้นต่อไปอีก (ตารางที่ 2) ซึ่งเมื่อเรากำหนดหัวข้อย่อยเหล่านี้ในการค้น จะทำให้ได้บทความเรื่องที่เราต้องการในแง่มุมที่เราสนใจเป็นพิเศษ เช่น ในด้านของสาเหตุของโรค (Etiology, ET) พยาธิวิทยาของโรค (Pathology, PA) วิธีการรักษาโรค (Therapy, TH) ของบทความที่เรากำลัง

ค้น ด้วยวิธีกำหนดหัวข้อย่อยนี้จะได้มาเฉพาะเรื่องในด้านที่เรากำลังสนใจอยู่ไม่ต้องเสียเวลาไปอ่านหรือค้นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรง ในขณะที่มีข้อดีก็ต้องมีข้อควรระวัง การกำหนดหัวข้อย่อยที่แคบเกินไป อาจทำให้เราได้บทความที่น้อยเพราะเรากำหนดการค้นมากเกินไป

Publication Type (PT) field เป็นอีก field หนึ่งที่สามารถบ่งถึงลักษณะของบทความได้เป็นอย่างดีเพราะทำให้เราเลือกบทความในแบบที่เราต้องการได้ (ตารางที่ 3) ยกตัวอย่างเช่นมีการแนะนำยาใหม่ในการรักษาโรคจากบริษัทฯ เราสามารถตรวจสอบว่าน่าเชื่อถือได้หรือไม่ ดังแต่การเริ่มค้นหาบทความที่เป็นลักษณะของ clinical-Trial ซึ่งสามารถค้นได้ละเอียดในทุก phase เราจะทราบว่ายานั้นประสบความสำเร็จในระดับใดในการศึกษาทดลองใช้และเหมาะสมกับผู้ป่วยกลุ่มใด จากนั้นอาจตรวจสอบความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในบทความลักษณะ Review (คงต้องระวังเรื่อง authority bias ด้วย) แต่ถ้ายังไม่ได้ความกระจ่างจากแต่ละการศึกษาที่อาจมี power ไม่พอ ลักษณะของบทความประเภท Meta-Analysis ซึ่งเป็นการรวบรวมการศึกษาหลายการศึกษาเข้าด้วยกันโดยอาศัยวิธีวิเคราะห์ทางสถิติ(ที่ถูกต้อง) จะให้คำตอบที่น่าจะเชื่อถือได้มากขึ้น นอกจากนั้นยังที่ดีขึ้นไปมีการร่วมกันประชุมรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นซึ่งจะรายงานในรูปแบบบทความชนิด Consensus-Development Conference ก็จะดีขึ้น แต่ที่ดีมากกว่าถ้าเป็นข้อสรุปอย่างเป็นทางการจากสมาคม ชมรม หรือองค์กรของคณะผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ ที่ออกมาในรูป Practice-Guideline เพราะว่าเป็น guideline (ที่ดี) จะมีกระบวนการค้นหาข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องอย่างเข้มข้น จากนั้นคณะผู้เชี่ยวชาญจึงจะสรุปความคิดร่วมกันเห็นจากข้อมูล ประสิทธิภาพ และสถานการณ์ในขณะที่กำหนดวิธีปฏิบัติใน guideline พร้อมทั้งการอธิบายเหตุผลของข้อสรุปเหล่านั้น

ตารางที่ 2 MeSH subheadings

AB Abnormalities	LJ Legislation & Jurisprudence
AD Administration & Dosage	MA Manpower
AE Adverse Effects	ME Metabolism
AA Analogs & Derivatives	MT Methods
AG Agonists	MI Microbiology
AN Analysis	MO Mortality
AH Anatomy & Histology	NU Nursing
AI Antagonists & Inhibitors	OG Organization & Administration
BI Biosynthesis	PS Parasitology
BL Blood	PY Pathogenicity
BS Blood Supply	PA Pathology
CF Cerebrospinal Fluid	PK Pharmacokinetics
CS Chemical Synthesis	PD Pharmacology
CI Chemically Induced	PH Physiology
CH Chemistry	PP Physiopathology
CL Classification	PO Poisoning
CO Complications	PC Prevention & Control
CN Congenital	PX Psychology
CT Contraindications	RE Radiation Effects
CY Cytology	RA Radiography
DF Deficiency	RI Radionuclide Imaging
DI Diagnosis	RT Radiotherapy
DU Diagnostic Use	RH Rehabilitation
DH Diet Therapy	SC Secondary
DE Drug Effects	SE Secretion
DT Drug Therapy	ST Standards
EC Economics	SN Statistics & Numerical Data
ED Education	SD Supply & Distribution
EM Embryology	SU Surgery
EN Enzymology	TU Therapeutic Use
EP Epidemiology	TH Therapy
EH Ethnology	TO Toxicity
ET Etiology	TM Transmission
GE Genetics	TR Transplantation
GD Growth & Development	TD Trends
HI History	US Ultrasonography
IM Immunology	UL Ultrastructure
IN Injuries	UR Urine
IR Innervation	UT Utilization
IS Instrumentation	VE Veterinary
IP Isolation & Purification	VI Virology

ตารางที่ 3 Publication Type

Abstract	Interview
Addresses	Journal-Article
Bibliography	Lectures
Biography	Legal-Brief
Classical-Article	Letter
Clinical-Conference	Meeting-Report
Clinical-Trial	Meta-Analysis
Clinical-Trial-Phase-I	Monograph
Clinical-Trial-Phase-II	Multicenter-Study
Clinical-Trial-Phase-III	News
Clinical-Trial-Phase-IV	Newspaper-Article
Comment	Overall
Consensus-Development-Conference	Periodical-Index
Consensus-Development-Conference-NIH	Practice-Guideline
Controlled-Clinical-Trial	Published-Erratum
Corrected-and-Republished-Article	Randomized-Controlled-Trial
Current-Biog-Obit	Retracted-Publication
Database	Retraction-of-Publication
Dictionary	Review
Directory	Review-Literature
Duplicate-Publication	Review-of-Reported-Cases
Editorial	Review-Academic
English-Abstract	Review-Multicase
Festschrift	Review-Tutorial
Guideline	Scientific-Integrity-Review
Historical-Article	Technical-Report
Historical-Biography	Twin-Study

ตัวอย่างการค้น

การค้น MEDLINE มีวิธีค้นได้หลายแบบ มีทั้งที่ละเอียดมากแต่ต้องอาศัยความชำนาญในการใช้โปรแกรมค่อนข้างมาก หรือระดับที่ใช้งานได้และเข้าใจง่ายในที่นี้จะขอกล่าวถึงวิธีที่น่าจะเข้าใจได้ไม่ยากเกินไป โดยใช้โปรแกรม WinSPIRS ที่มีใช้ในห้องสมุดของโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา

โปรแกรม WinSPIRS Ver 2.1 เป็นโปรแกรม

ของบริษัท SilverPlatter Information Inc., MA, USA และสามารถติดต่อได้โดยทางอินเทอร์เน็ตที่ <http://www.silverplatter.com> ได้พัฒนาขึ้นใช้ในปี ค.ศ. 1997 เพื่อใช้งานกับระบบ Windows 95 เป็นโปรแกรมที่ใช้งานง่ายกว่ารุ่นเก่า ๆ ในระบบ DOS เพราะไม่ต้องจำและพิมพ์คำสั่งเอง เพียงแต่ใช้เมาส์คลิกสิ่งที่เราต้องการ ทั้งยังสามารถทำงานร่วมกับโปรแกรมอื่นในระบบ Windows ได้ด้วย

สิ่งที่ควรคำนึงในการค้นหาข้อมูลคือ การค้นอย่างกว้าง ๆ (general) และการค้นอย่างเฉพาะเจาะจง (specific) ถ้าเราค้นอย่างกว้างข้อดีคือ ได้บทความที่มีสิ่งที่เราค้นแม้เพียงเกี่ยวข้องเล็กน้อย อาจเป็นคำ ๆ เดียวใน field ใด field หนึ่งก็จะได้มา ข้อเสียคือต้องเสียเวลาอ่านเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงและได้บทความจำนวนมากเกินกว่าที่จะอ่านได้ในเวลาอันสั้น สำหรับการค้นอย่างเฉพาะเจาะจงถ้าเราไม่ระวังจะเกิดปัญหาในจำนวนบทความที่ได้จำนวนน้อยเกินไป ไม่ได้บทความที่ดีในเรื่องนั้น ๆ แต่ข้อดีคือจะได้บทความที่เกี่ยวข้องโดยตรงจริง ๆ และในจำนวนที่ไม่มากนัก

1. ตัวอย่างการค้นหาด้วย Search

วิธีที่ง่ายที่สุดและกว้างที่สุดคือการค้นด้วย Search เพราะเพียงพิมพ์คำที่เราจะค้นลงไป แล้วคลิกคำว่า Search เราจะได้จำนวนบทความที่มีคำนั้น ๆ ไม่ว่าจะอยู่ใน field ใดก็ตามเช่นในชื่อเรื่อง ใน abstract หรือที่อื่น ๆ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าค้นคำว่า asthma ในฐานข้อมูลปี ค.ศ. 1998 เราเพียงแต่พิมพ์ลงไปและคลิก Search จะเห็นในหน้าต่าง Search History ว่าในลำดับที่ 1 มีจำนวน 2,206 เรื่อง ถ้าคลิกคำว่า show ที่อยู่ทางด้านขวาของหน้าต่าง เราจะได้บทความที่มีคำว่า asthma ไม่ว่าคำนี้จะเป็นเนื้อหาสำคัญหรือไม่ (รูปที่ 1)

จะเห็นได้ว่าไม่ยากเลยที่จะได้เรื่องที่เราต้องการ แต่วิธีข้างต้นอาจจะกว้างเกินไป จนได้เรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงและมีจำนวนมากเกินกว่าที่จะอ่านได้ในระยะเวลาอันสั้น เราจึงต้องมีวิธีที่จะจำกัดเฉพาะบทความที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เราจะค้นโดยตรงเท่านั้น ซึ่งคงได้กล่าวไว้แล้วว่า ฐานข้อมูล MEDLINE ได้จัดกลุ่มความเกี่ยวข้องของบทความต่าง ๆ กับความรู้ทางวิทยาศาสตร์สุขภาพโดยใช้ MeSH เป็นตัวกำหนด ดังนั้นถ้าเราต้องการค้นบทความเรื่อง asthma มี MeSH ว่าอะไรเราก็จะได้บทความที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง asthma โดย

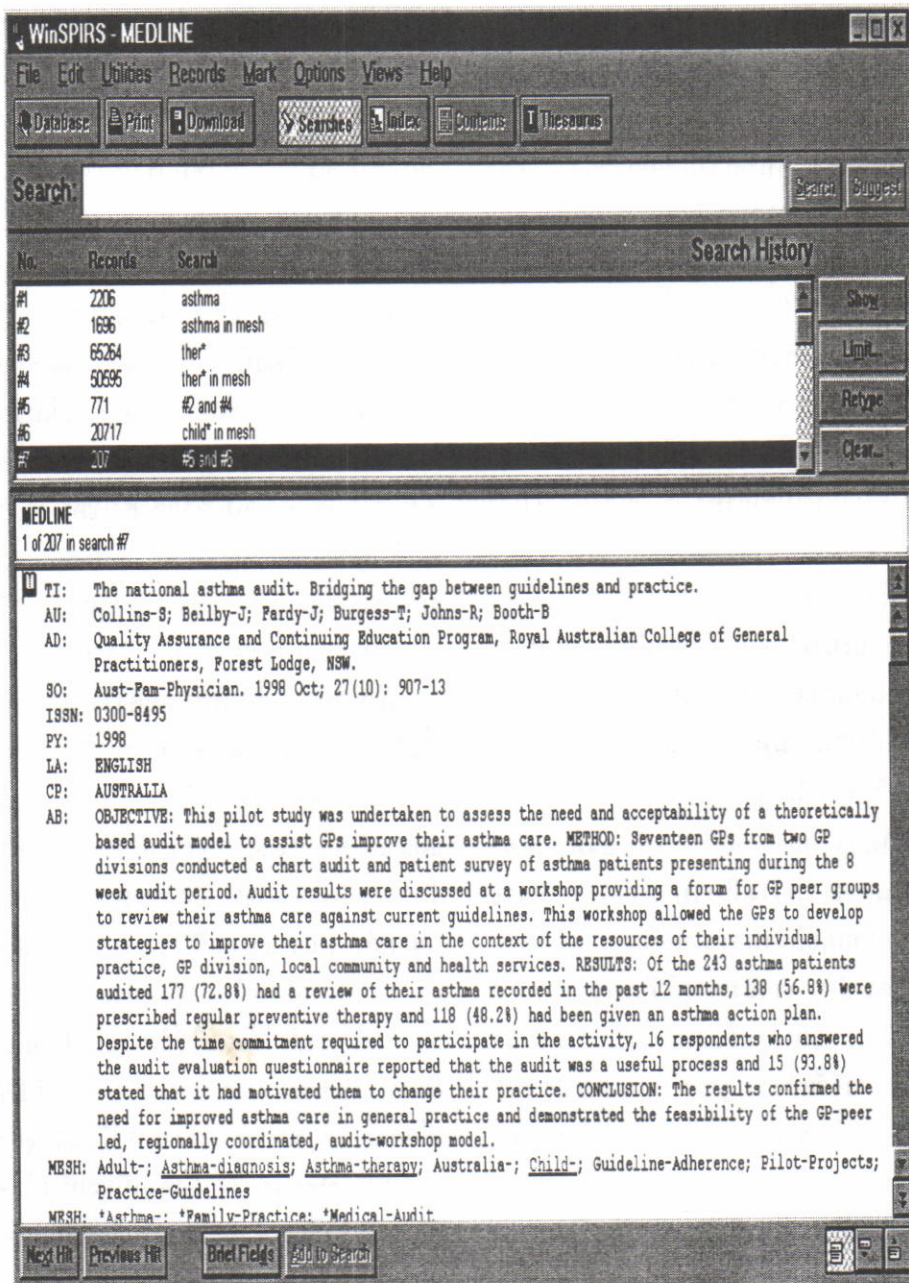
ตรง ซึ่งสามารถตรวจคำที่เป็น MeSH ที่ใกล้เคียงกับคำที่เราต้องการค้นหาได้ โดยการคลิกที่ Suggest icon ที่อยู่ถัดจาก Search icon จะเห็นว่าคำว่า asthma เป็นคำที่แนะนำอยู่แล้ว ดังนั้นถ้าเราค้นโดยการพิมพ์คำว่า asthma in mesh (ในการค้นอักษรใหญ่หรือเล็กไม่มีผลต่างกัน) ลงไปในช่องคำที่ต้องการค้น แล้วคลิก Search icon เราจะได้บทความเพียง 1,696 เรื่อง ลดจำนวนบทความไปได้ถึงประมาณ 500 เรื่อง นอกจากนี้เรายังสามารถค้นอย่างเฉพาะเจาะจงลงไปได้อีกโดยวิธีการกำหนดสิ่งที่เราสนใจเพิ่มลงไป เช่น เราสนใจแต่เรื่องการรักษาเราก็ทำได้โดยการเพิ่มคำว่า ther* in mesh ที่ใช้คำว่า ther* เพราะเราจะได้คำที่ขึ้นต้นด้วย ther ไม่ว่าจะเป็น therapeutic หรือ therapy หรืออื่น ๆ ที่เราอาจไม่คิดถึงแต่ขึ้นต้นด้วย ther โดยที่การใช้ truncation คือเครื่องหมาย * จะแทนอักษรหรือช่องว่างที่อยู่ตั้งแต่เครื่องหมาย เมื่อเรารวมการค้นลำดับที่ 2 ที่ว่า asthma in mesh กับลำดับที่ 4 ที่ว่า ther* in mesh ด้วยคำสั่งเชื่อม (operator) ว่า and คือพิมพ์คำว่า #2 and #4 แล้วคลิก Search เราจะได้บทความเรื่องที่มีคำว่า asthma และ ther* ใน MeSH ซึ่งค่อนข้างจะเฉพาะเจาะจงแต่เรื่องการรักษาเท่านั้น ไม่มีรวมด้านอื่น ๆ เช่น สาเหตุของโรค อุบัติการณ์ของโรคที่ใช้คำว่าค่อนข้างเพราะเราอาจจะได้บทความที่มี MeSH ว่า asthma-ther* อยู่ด้วยกันเท่านั้น (เช่น asthma-therapy, asthma-drug-therapy) จึงจะเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับเราการรักษาใน asthma จริง แต่ได้บทความที่มีคำว่า ther* ไม่อยู่ติดกับ asthma อาจเป็น ther* ของเรื่องอื่น

นอกจากนั้นถ้าต้องการเฉพาะการรักษา asthma ในเด็กเราทำได้โดยใช้คำว่า child* in mesh (child* = child, children) จากนั้น เราสามารถใช้ Limit icon เพื่อเลือกเอาแต่ เฉพาะบทความที่เป็นภาษาอังกฤษและบทความที่มี abstract ได้ ถึงตรงนี้ก็จะเห็นว่าเหลือบทความเพียง 136 เรื่อง ซึ่งขณะนี้ก็เป็นไปได้แล้วที่จะอ่านได้ในระยะสั้น แต่ถ้าเรายังไม่สามารถอ่านได้ทันที เราสามารถ

บันทึกบทความที่ค้นได้ลงใน diskette โดยคลิก Download icon (ข้างบนของช่องที่จะพิมพ์คำที่จะค้นหา) หรือสั่งพิมพ์ทางเครื่องพิมพ์โดยการคลิก Print icon ที่อยู่ด้านบนช่องค้นคำ นอกจากนี้เรายังสามารถบันทึกวิธีค้น

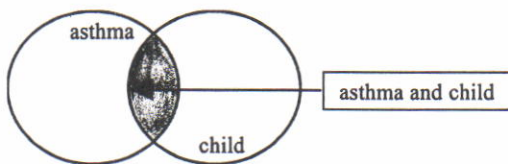
ที่เราใช้ในการค้นได้โดยการคลิก Save Search History ที่อยู่ใน File menu และสามารถนำกลับมาใช้ได้โดยการคลิก Load and Run Searches ที่อยู่ใน File menu เช่นกัน การใช้คำสั่งเชื่อม (operator) ต้องใช้ด้วยความ

รูปที่ 1 แสดงการค้นด้วย Search

ระมัดระวังเพราะแต่ละคำจะได้ผลไม่เหมือนกัน อาจมีความต้องการได้ การใช้คำตั้งเชื่อมเราควรใช้ในกรณีดังต่อไปนี้

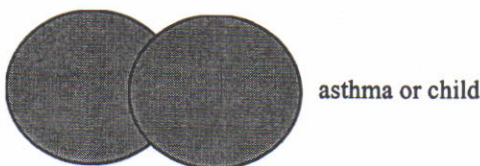
and เมื่อต้องการเลือกบทความที่มีคำทั้งสอง (ที่เชื่อมด้วย and) ที่อยู่ในบทความเดียวกัน เช่น asthma and child จะเลือกเฉพาะบทความที่มีทั้งสองคำในบทความนั้น

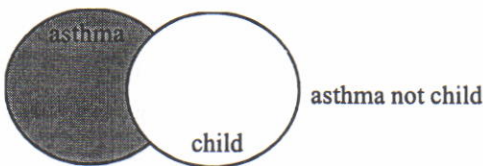
with เมื่อต้องการเลือกบทความที่มีคำทั้งสอง (ที่เชื่อมด้วย with) ที่อยู่ใน field เดียวกัน

near เมื่อต้องการเลือกบทความที่มีคำทั้งสอง (ที่เชื่อมด้วย near) ที่อยู่ในประโยคเดียวกัน

or เมื่อต้องการเลือกบทความที่มีคำใดคำหนึ่งในสองคำ (ที่เชื่อมด้วย or) เช่น asthma or child

not เมื่อต้องการเลือกบทความที่มีคำที่หนึ่ง แต่ไม่มีคำที่สองที่ตามหลัง not เช่น asthma not child

in เมื่อต้องการเลือกบทความที่มีคำที่เลือกใน field ที่กำหนด เช่น asthma in mesh

ในการค้นเราสามารถใช้อำหรือวลีรวมทั้งการใช้คำเชื่อม ลักษณะต่างๆ (ตารางที่ 4) แต่ต้องมีความยาวไม่มากกว่า 2,042 ตัวอักษร

2. ตัวอย่างการค้นด้วย Index

Index เป็นรายการ (list) ของคำที่สามารถค้นได้ใน MEDLINE พร้อมทั้งยังบอกจำนวนของบทความที่มีคำนั้น ๆ อยู่ว่าพบได้กี่บทความ เราสามารถเลือกตามรายการของคำที่เราสนใจได้ ทั้งในด้านกว้างหรือเฉพาะเจาะจง นอกจากนั้นเรายังสามารถเลือก field ที่เราจะค้นคำนั้น ๆ ได้ด้วย การใช้วิธีการค้นด้วย Index ในการเลือกบทความของชื่อผู้แต่งคนใดคนหนึ่งจะสามารถทำได้ค่อนข้างง่ายกว่าวิธีอื่น ยกตัวอย่างเช่น เราจะค้นผู้แต่งนามสกุล Smith แต่อย่างไรก็ตามเราทราบว่าชาวตะวันตกมีนามสกุลซ้ำกันมาก จากวิธีการค้นด้วย Index เราจะเห็นนามสกุล Smith ทั้งหมด โดยมี Smith-J (John Smith) จะอยู่ก่อน Smith-K (King Smith) (รูปที่ 2) นอกจากนี้เรายังสามารถเปลี่ยน field ที่จะ Index ได้ด้วยการคลิก Change icon หลังช่องพิมพ์คำ ทำให้เราค้น field อื่น ๆ ได้ด้วย

3. ตัวอย่างการค้นด้วย Thesaurus

ดังได้กล่าวไว้ข้างต้นว่าการค้นด้วย Thesaurus เป็นการค้นด้วยวิธีการที่ค้นในรายการ (list) ของ MeSH headings โดยตรง ซึ่งน่าจะเป็นวิธีค้นที่สามารถทำได้โดยเฉพาะเจาะจงได้เป็นอย่างดี และถ้าใช้อย่างเข้าใจจะไม่เกิดการสูญเสียข้อมูลเนื่องจากการกำหนดที่แคบเกินไป นอกจากนั้นเรายังสามารถกำหนด MeSH sub-headings ของคำที่เราจะค้นได้ ซึ่งจะช่วยให้ได้บทความที่มีความเฉพาะเจาะจงกับสิ่งที่เราสนใจได้ใกล้เคียงมากที่สุดวิธีหนึ่ง

ยกตัวอย่างเช่น การค้นคำว่า asthma โดยการเลือกคลิกที่ Thesaurus icon จากนั้นพิมพ์คำว่า asthma ลงไปในช่องค้น แล้วคลิก Look up icon (หรือกดแป้น

ตารางที่ 4 ตัวอย่างคำ วลี และการใช้คำเชื่อมในการค้น

Description of Search

A term

A term with truncation

A term with wildcards

A number

Letters and numbers combined

A phrase

A hyphenated phrase

A phrase with operators in quotes

A term or phrase limited to a field

A previous search request number

Any of the above, combined with operators

Any of the above, separated by semi-colons

Any of the above, grouped with parentheses for clarity

Example

dog

comput*

colo?r

1994

3m

new york city

drug-abuse

"near" death experience

smith in au

#3

3m and #2

drug-abuse;#4;smith in au

(canine or #1) near puppy

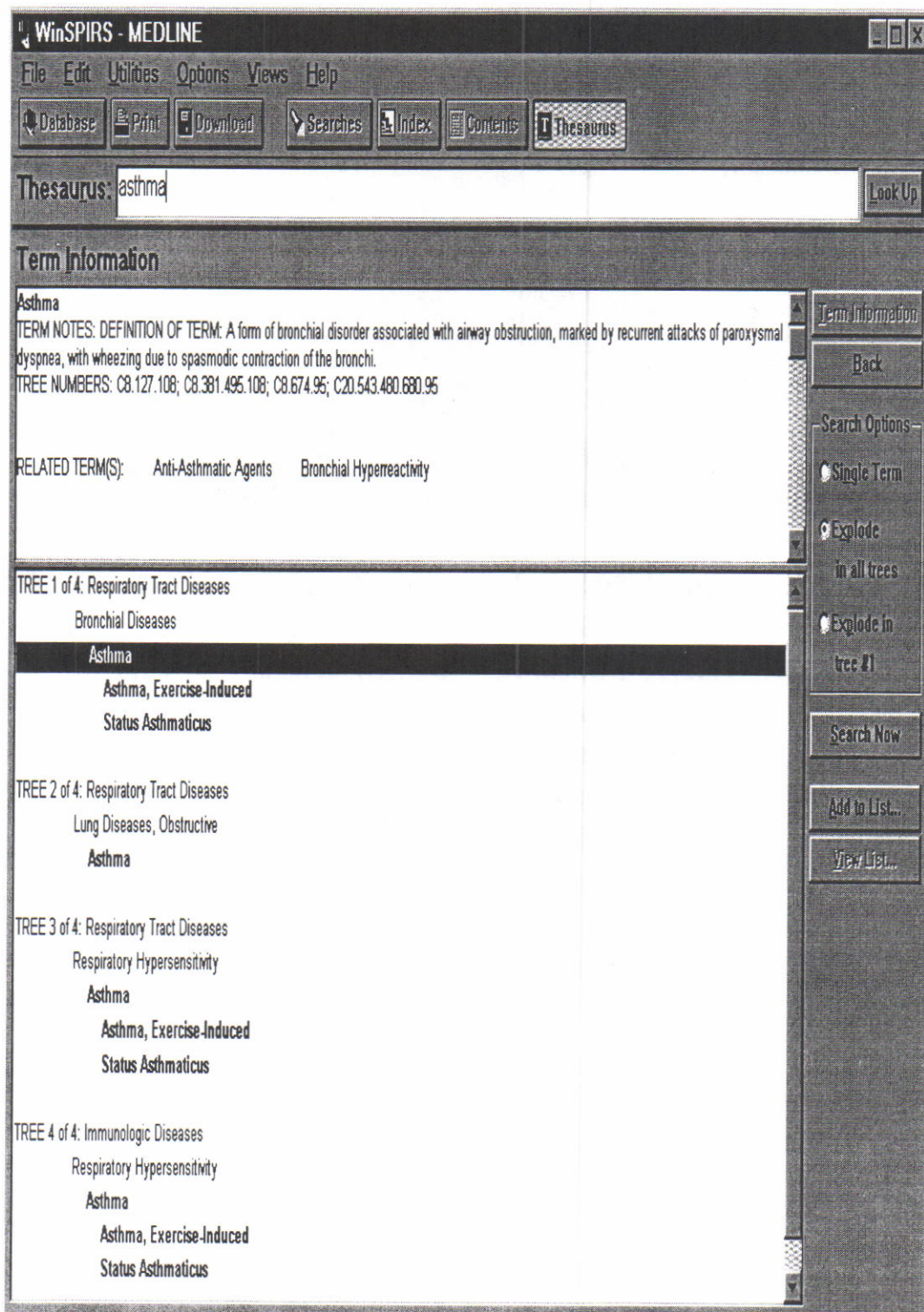
Enter) เราจะเห็นคำว่า asthma ปรากฏขึ้นมาเพื่อความเข้าใจในการจัดเรียง MeSH ให้คลิก Term Information icon ด้านขวามือ จะเห็นว่าทั้ง definition ของคำที่เราเลือกและคำที่เกี่ยวข้อง ทั้งในหน้าต่างด้านล่างจะเห็นว่ามีการแสดงตำแหน่งของคำที่เรากำลังค้นว่าอยู่ภายใต้คำใดและเหนือคำใด (รูปที่ 3) ถ้าเราคิดว่าความกว้างของคำที่เราเลือกครั้งแรกยังไม่เพียงพอ เราก็สามารถคลิกคำที่อยู่เหนือขึ้นไปได้เลย และในทางตรงกันข้ามถ้าคำที่เลือกกว้างเกินไป เราสามารถเลือกคำที่แคบลงมาได้ จากนั้นให้เลือกว่าจะค้นคำในกิ่ง (tree) ใด ถ้าต้องการทุกกิ่งให้คลิก Explore in all tree จากนั้นคลิก Search now icon จะปรากฏหน้าต่างที่ให้เราเลือก MeSH subheading ถ้าจะเลือกทุก Subheading ให้คลิก ALL และ ADD และ OK เราจะได้ความที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพของเรื่อง asthma ทุกเรื่อง แต่ถ้าเราต้องการเฉพาะเจาะจงเรื่อง epidemiology เราสามารถเลือก subheading epidemiology ได้เลยไม่ต้องเสียเวลาไปดูเรื่องอื่น ๆ และยังเจาะจงว่าเป็น asthma-epidemiology ไม่ใช่ epidemiology ของโรคอื่นด้วย ทั้ง

เรายังสามารถเลือก subheading ได้มากกว่าหนึ่ง subheading เหมือนการใช้ operator "or" ทำให้เกิดความกว้างของการค้นมากขึ้น (รูปที่ 4) แต่ถ้าเราเลือก subheading ไม่ครอบคลุม เราก็อาจขาดเรื่องที่เราสนใจได้ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าจะค้นเรื่องการรักษาใน asthma แล้วใช้เฉพาะ subheading therapy เพียง subheading เดียว แต่ไม่ได้เลือก subheading drug-therapy จะทำให้บทความน้อยลงไปมาก ฉะนั้นจึงควรระวัง ควรทดลองการเลือกหลาย ๆ แบบ

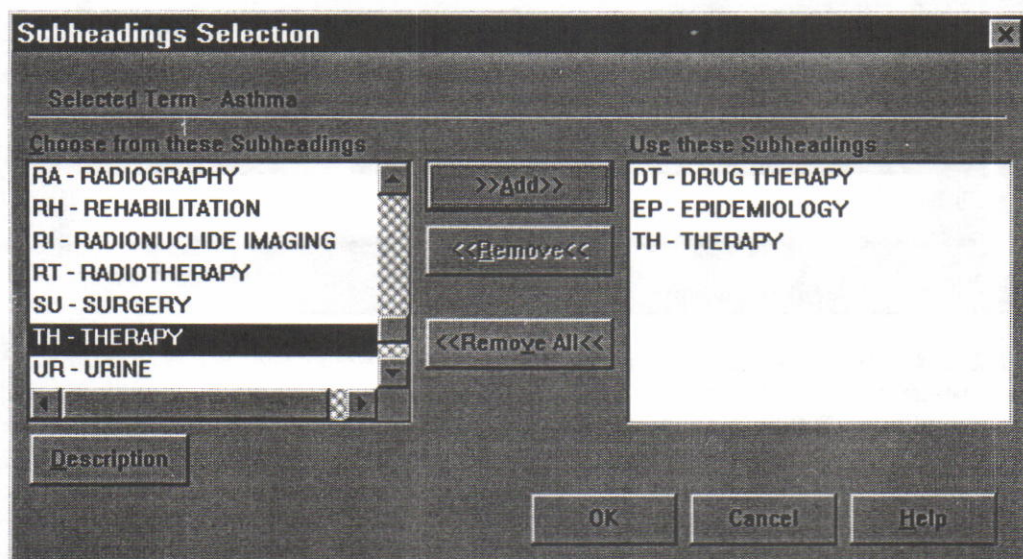
นอกจากการค้นโดยใช้ Thesaurus ที่กล่าวในย่อหน้าข้างต้น เรายังสามารถใช้ผลลัพธ์จากการค้นด้วย Thesaurus ร่วมกับการค้นด้วย Search ดังได้กล่าวในตอนแรกได้อีกด้วย จะเห็นได้ว่าการค้นไม่จำเป็นต้องใช้วิธีเดียว ควรทดลองหลาย ๆ วิธี เพื่อทำความเข้าใจในความแตกต่างของวิธีเลือกแบบต่าง ๆ จะทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ว่างเกินไป และไม่แคบเกินไป เราสามารถทำการค้นแคบลงด้วย

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันการค้นเรื่องที่ความต้องการจากวารสารทางสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีวิธี

รูปที่ 8 แสดงการค้นด้วย Thesaurus

รูปที่ 4 การเลือก MeSH Subheading

ที่สามารถค้นได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ไม่ว่าในแนวกว้างหรือลึกตามที่ต้องการได้โดยไม่จำเป็นต้องเรียกหา Index Medicus อีกแล้ว (ซึ่งบางห้องสมุดอาจจะไม่มี) และยังได้บทความให้อ่านได้ทันทีว่าเกี่ยวข้องกับที่ต้องการหรือไม่ เพิ่มจากสิ่งที่เราได้จาก Index Medicus นอกจากนี้ยังมีวิธีการที่สามารถค้นได้จากคอมพิวเตอร์ของท่าน (ไม่ว่าจะอยู่ในห้องนอนหรือที่ทำงาน) โดยไม่ต้องเดินไปห้องสมุดได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งไม่ขอล่าวในบทความนี้เพราะจะทำให้ยาวเกินไป และไม่ตรงกับชื่อเรื่อง แต่ได้กล่าวไว้ในบทความอื่นแล้ว ทั้งด้วยวิธี

การที่ง่ายขึ้นของโปรแกรมรุ่นใหม่ทำให้การค้นไม่ยากเกินไปแม้สำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ก็สามารถเรียนรู้ได้ภายในเวลาไม่นาน

เอกสารประกอบการเรียบเรียง

1. SilverPlatter. WinSPIR User's Manual. SilverPlatter International 1997.
2. โยธี ทองเป็นใหญ่. การใช้ IT ในการศึกษาค้นคว้าทางการแพทย์. เวชสารโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา 2541;22: 77-83.